

امروز فضیلت زنده نگهداشتن یاد شهدا کمتر از شهادت نیست.

مقام معظم رهبری

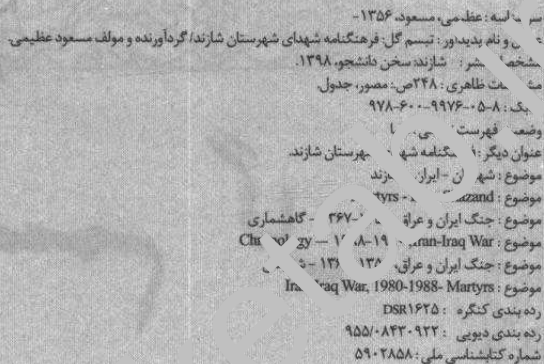
سپهر گل

فرهنگنامه شهدای شهرستان شازند

گردآورنده و نویسنده:

مسعود عظیمی

تیسویں

مسعود عظیمی

طراح جلد: حسن ابراہیمی

صفحه آرا: زهره طاهری

چاپ اول ۱۳۹۸

تیراڑ: ۱۰۰۰ جلد

شایک : ۹۷۸-۶۰۰-۹۹۷۶۰-۵-۸

قیمت: ۲۵۰,۰۰۰ ریال

تمام حقوق این اثر برای نویسنده محفوظ می باشد.

• 9188624 • 93

فهرست

صفحه	عنوان
۱۱	مقدمه.....
۱۷	تعریف واژگان و مفاهیم.....
۱۷	الف) واژگان نظامی و سیاسی
۲۰	ب) واژگان عمومی
۲۱	• نگاهی اجمالی به شهرستان شازند.....
۲۲	بخش مرکزی
۲۳	بخش سرپند
۲۴	بخش قره کهریز
۲۵	بخش زالیان
۲۹	• ش. سال دفاع مقدس و رویدادهای آن در یک نگاه.....
۲۹	بخش اول:
۲۹	زمین: بی بر، هجوم
۳۰	بخش دوم
۳۰	سال اول جنگ (۱۳۵۹/۶/۳۱ - ۱۳۶۰/۶/۳۱) هجوم سراسری
۳۷	بخش سوم:
۳۷	سال دوم جنگ (۱۳۶۰/۶/۳۱ - ۱۳۶۱/۶/۳۱) آزادسازی مناطق اشغالی
۴۰	بخش چهارم:
۴۰	سال سوم جنگ (۱۳۶۱/۶/۳۱ - ۱۳۶۲/۶/۳۱) ترقیب متجاوز
۴۲	بخش پنجم:
۴۲	سال چهارم جنگ (۱۳۶۲/۶/۳۱ - ۱۳۶۳/۶/۳۱): طول غ آشکار در جنگ
۴۴	بخش ششم:
۴۴	سال پنجم جنگ (۱۳۶۳/۶/۳۱ - ۱۳۶۴/۶/۳۱) آغاز اقدامات سیاسی
۴۷	بخش هفتم:
۴۷	سال ششم جنگ (۱۳۶۴/۶/۳۱ - ۱۳۶۵/۶/۳۱) تغییر توازن به سود ایران
۵۰	بخش هشتم:
۵۰	سال هفتم جنگ (۱۳۶۵/۶/۳۱ - ۱۳۶۶/۶/۳۱) سال سرنوشت
۵۳	بخش نهم:
۵۳	سال هشتم جنگ (۱۳۶۶/۶/۳۱ - ۱۳۶۷/۶/۳۱) پایان جنگ
۵۸	بخش دهم:
۵۸	پس از جنگ: ارزیابی جنگ (۱۳۶۷/۶/۳۱ - ۱۳۷۱/۹/۱۸) ارزیابی جنگ
۶۱	• فرهنگنامه شهدای شازند.....
۶۳	• عنوان مداخل.....
۷۵	• شرح مداخل.....
۲۰۹	• پیوست جداول و آمارهای تفکیکی بخش ها.....
۲۳۳	• نمودارها و جداول پیوستی.....

وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتًا بَلْ أَحْيَاءٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرْزَقُونَ (۱۶۹) آل عمران

هرگز کسانی را که در راه خدا کشته شده‌اند مرده مپندار بلکه زنده‌اند و نزد پروردگارشان روزی داده می‌شوند.

مقدمه

تاریخ کهن این مرز و بوم، شار از فداکاری و رشادت دلیر مردان و زنانی است که در نبرد با سیاهی و ظلمت، نور و روشنائی حق را بر ایمان به ارمغان آوردند. هر قدمی که در راه پاسداشت زندگی، نام و خاطره‌ی این زورق‌نشینان کور و کم‌رنگ برداشته شود، گنجینه‌ای است گران بها برای آنان که در دوره کنونی می‌زیند و آن‌ها که در پی خواست آمدن هدیه می‌کند تا جرعه‌ای از آن همه معرفت و حمیت را بنوشند و بر خود بیالند که چنین تاریخی دارد.

سال‌ها گذشت تا روزگاری آمد که نبرد میان نور و سیاهی و حق و باطل، فرار و ایمان در گرفت و به دو چشم خود دیدیم اسطوره‌هایی که در وصف‌شان بیت‌ها سروده و برگ‌ها نگاشته شد در قامت انسان‌هایی دلیر، رشید و فداکار برای صیانت از آرمان‌ها و ارزش‌های الهی و انسانی، از بالاترین هدیه حضرت پروردگار به خود که همانا جان عزیزشان بود گذشتند و به نابودی سیاهی و ظلمت کمر همت بستند. بر آستان شهادت بوسه زدند و مفتخر به نام شهید شدند. رفتن و رسیدن آب را بر جانمان نشانند و ما ماندیم و کوله‌باری از خاطرات سبزشان.

اینک که میراث‌دار یاد و عطر دل انگیز نامشان شده‌ایم، بر ماست که به تمامی، این امانت را به تاریخ بسپاریم تا آیندگان بدانند و بخوانند که دفتر ایام همواره مفتخر به وجود زنان و مردان مجاهد و شریفی است که رو به سوی نور دارند و در این رهگذر، آفتاب وجودشان همه جا درخشان است.

فرهنگ‌نامه شهدای شهرستان شازند شناخت نامه این شهیدان است که به عنوان یک هدیه‌ی فرهنگی و معنوی تقدیم به ساحت مقدس شهدای ایران عزیز و شهدای این شهرستان و خانواده بزرگوار این شهیدان می‌گردد که همچون شهیدشان مردانه ایستادند و همواره برای حفظ و پاسداری کیان این سرزمین از جان و مال خود گذشتند اما تن به ظلم و ذلت ندادند.

خدای را شاکرم که بر بنده حقیر منت نهاد تا در دوره کوتاه عمرم نگارش فرهنگ‌نامه عزیزان راه حق که بخش پر افتخار این شهرستان می‌باشند اثری را برای مطالعه‌ی جوانان و شهروندان به یادگار بگذارم. به این امید که آینده با عطر یاد و نام شهیدان راه حق و آزادگی معطر گردیده و از هر آنچه نشان سیاهی است اثری باقی نماند.

کتاب حاضر حاصل توفیق و نگاه مهربانانه شهدا بوده است که نصیب اینجانب گردیده است و انگیزه‌ام را قوت بخشید تا برای آشنایی جوانان این شهرستان اتفاقات هشت سال دفاع مقدس را بصورت سال به سال و با زبانی ساده بیان کنم به گونه‌ای که هم برای مخاطب خسته کننده نباشد و هم بتواند با بیانی روشن و گفتاری راحت در ذهن مخاطب ماندگار شود.

هشت سال دفاع مقدس نقطه عطف حرکت ماندگار مردم این مرز و بوم می‌باشد که بعد از سال‌ها همچنان به عنوان یک حماسه عظیم از آن یاد می‌شود و همیشه برای نویسندگان و محققان جهت نوشتن و به تصویر کشیدن و ارائه‌ی زاویه‌ها و زیبایی‌های مختلف جنگ با همه اشک‌ها و لبخندها و شادی‌هایش مورد توجه قرار می‌گیرد.

وقوع جنگ در هر نقطه‌ای از این سره زمین فی الواقع خانمان سوز است و ویرانگر و این رخداد چیزی ندارد مگر خرابی و ویرانی، جدایی برای خانواده‌ها و وقوع آسیب‌های روحی/روانی که سال‌ها ماندگار است و هزینه‌های جانی و مالی فراوان که جبران‌ناپذیر است.

تاریخ به حق داستان سرنوشت گذشتگان است. تاریخ جنگ بین انسان‌ها بخاطر آرمان‌ها و تبادل قدرت از دیرباز و از پیدایش انسان وجود داشته و خواهد داشت. رچه جنگ‌ها که در طول تاریخ بخاطر ندانم‌کاری افراد و بخاطر قدرت طلبی و آرمان‌خواهی و کشورشعایی/دفاع از میهن و... که اتفاق نیفتاده است و احتمال وقوع این جنگ‌ها متأسفانه همچنان بعد از قرن‌ها وجود دارد. به بصورت سنتی و چه به صورت مدرن و امروزی، و جنگ‌ها غالباً در حوزه‌های نظامی/فرهنگی/سیاسی/اقتصادی و اجتماعی بوقوع می‌پیوندند و هم اکنون نیز در حال رخ دادن است. اما چیزی که این رخداد شوم و ویرانگر را برای بعضی از کشورها متمایز می‌کند مقوله دفاع از کیان و آرمان‌های یک کشور است. شاید پرسیده شود که جنگ یک پدیده دوطرفه است! گروهی با گروهی در حال جنگ هستند و هر دو گروه در حال کشتن و تخریب و.... فلذا این یک نبرد برابر است و اجتناب‌ناپذیر ولی تفاوت در این است که گروهی به دنبال کشورگشایی و اعمال زور و به سلطه درآوردن آرمان‌ها و علایق و از بین بردن مذهب و دین یک کشور هستند ولی گروه دیگر به دنبال دفاع از کیان کشور خود و به دنبال دفاع از ارزش‌ها و آرمان‌های خود هستند.

کشور ایران هیچگاه از آن دسته کشورهایی نبوده است که به تجاوز به کشورهای دیگر بخصوص همسایگان پرداخته باشد و آغازگر جنگ باشد، بلکه همواره در مقابل تجاوز از آرمان‌ها و ارزش‌های خود به دفاع پرداخته و در مقابل ظلم و ستم وارد شده، ایستادگی کرده و جانانه دفاع نموده است و برگ زرینی را به اوراق تاریخ چندین ساله این مرزوبوم به ثبت رسانده است.

در این مقدمه قصد نگارنده تشریح تاریخ و چگونگی پیدایش جنگ در طول هشت سال دفاع مقدس نیست زیرا منابع و کتابهای زیادی جهت بررسی خوانندگان و علاقمندان به این بخش از تاریخ کشور چاپ و نشر یافته است که علاقمندان می‌توانند به آنها مراجعه نمایند. اما همانگونه که بیان شد جهت آگاهی و اطلاع خوانندگان رخدادهای و حوادث هشت سال دفاع مقدس به اجمال تقدیم خوانندگان عزیز به ویژه جوانان می‌شود.

وظیفه خود می‌نامم که در همه عزیزان اثرگذار در تهیه‌ی این کتاب که بنده را یاری و همراهی نموده‌اند تقدیر و تشکر نمایم و خود را مدیون خون پاک شهدای معرزی می‌دانم که بر بنده منت نهاده، لایقم دانستند تا بدین وسیله بنالیف این کتاب عطر یادشان پیوسته به مشام جان همشهریان گرامی رسیده و ماندگار باشد. از جناب آقای مهدخت مولایی راد ریاست محترم بنیاد شهید و امور ایثارگران شهرستان شازند و همکاران خدوم ایشان جناب آقایان مهد بیگ محمدی و شعبانعلی شیر محمدی کمال تشکر و قدردانی را دارم که در تهیه مطالب و مسدندات و پاره‌های شبّهات اینجانب ریاوری فرموده‌اند.

از شهردار محترم جناب آقای حشمت الله شعبانی (فرزند شهید) و از جانبازان جنگ تحمیلی و همچنین اعضای محترم شورای اسلامی شهر شازند جناب آقایان سلمان اکبری (فرزند شهید) / مهدی علی بخشی / رمضان نجفی / بهمن ادریس پور / قاسم کلیایی / که در آماده‌سازی این کتاب بودند که به چاپ و عرضه برسد و در اختیار دوست‌داران و طالبان شناخت نامه شهدای عزیز شهرستان قرار گیرد بسیار سپاسگزارم. همچنین کمال امتنان را دارم که شهرداران و اعضای شوراهای ارامی در ادوار قبل نیز به موازات توجه به توسعه عمرانی به امور فرهنگی و اجتماعی نیز توجه داشته‌اند که از خداوند منان برای این ایشان توفیق خدمت و از شهدای سرافراز برای این عزیزان عاقبت بخیری و شفاعت طلب دارم.

از معلم اخلاق و ادب و صاحب اثر جناب آقای هرمز احمدی که با قلم شیوای خود زحمت ویرایش متن را تقبل کرده‌اند با وقت گرانبهایش و با ارائه مطالب دستوری و نگارشی و همچنین عنوان کتاب بنده را یاری نمودند و با روی گشاده و با افتخار یاریم نموده‌اند و برادرانه در کنارم تا حصول شدن نتیجه بودند کمال

تشکر را دارم. و همچنین از جناب آقای مهدی رحمتی مدیریت محترم انتشارات سخن دانشجو که برای اعتلا و ترویج فرهنگ ایثار و شهادت و ترویج این فرهنگ در شهرستان پیگیر مجوزهای قانونی کتاب بودند صمیمانه تشکر می‌نمایم.

از همراهی و همکاری همسر مهربانم بی‌نهایت سپاسگزارم که مشتاقانه و صبورانه دوشادوش بنده یاریم نمود تا در گردآوری اطلاعات و مستندات فارغ البال انجام وظیفه نمایم کمال تقدیر را دارم و امیدوارم که همین شهدا وسیله خیر و برکت در زندگیمان باشند و با این امید که ان شاء الله فرزندان عزیزم محمد امین و آرمن و همه جوانان این شهرستان با مطالعه و شناخت بیشتر شهدای ایران اسلامی آداب و اسلوب ایثار و فداکاری در راه حفظ میهن اسلامیمان ایران عزیز را سرلوحه رفتار و کردار خود قرار دهند.

این شهرستان دارای ۵۳۰ شهید و الامقام را که در گلزارهای شهرستان شازند مدفون هستند را در هشت سال دفاع مقدس تقدیم این نظام و کشور نمایم و همچنین در طول هشت سال دفاع مقدس تعداد ۶۷۷ جانباز سرافراز ۲۵ درصد و تعداد ۲۵۳ جانباز سرافراز بالای ۲۵ درصد و تعداد ۴ جانباز سرافراز ۷۰ درصد را تقدیم کن این کشور نمایم و بیش از ۳۰ آزاده صبور و مقاوم را همچون برگ زرینی در تاریخ این شهرستان ثبت نمایم.

در پایان و برای رفع برخی شبهات موارد را توضیح می‌دهم. تعریف احراز شهید طبق آیین‌نامه تعیین و احراز مصادیق عملی شهید، در حکم شهید و سایر مصادیق ایثارگری (مفقود الاثر، جانباز، آزاده و اسیر) هیأت وزیران در جلسه ۱۳۹۳/۲/۲۴ به پیشنهاد شماره ۹/۶۲/۱۰۶/۲۴۲۰۶ مورخ ۱۳۹۲/۱/۲۷ وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و با همکاری بنیاد شهید و امور ایثارگران و ستاد کل نیروهای مسلح و به استناد تبصره (۱) ماده (۴) اصلاحی قانون اساسنامه بنیاد شهید و امور ایثارگران مصوب ۱۳۸۷ و تبصره بند (الف) ماده (۱) قانون جامع خدمات یسان به ایثارگران مصوب ۱۳۹۱ می‌باشد که در محل جغرافیایی شهرستان و طبق نظر بنیاد شهید و امور ایثارگران شهرستان در گلزارهای شهدای شهرستان به خاک سپرده شده باشند و جانبازان و اسیرانی که توسط این نهاد احراز به نام شهید می‌گردد در جامعه آماری شهرستان درج و ثبت گردیده است و ملاک صرفاً گرفتن خدمات و یا متولد بودن در این شهرستان نمی‌باشد. در تحقیق و پژوهش یکساله نگارنده که در خصوص شهدای بزرگوار بعمل آورده تعداد شهدای این شهرستان به لحاظ محل تولد و زادگاه در شهرستان بیش از آن چیزی می‌باشد که در این کتاب ثبت گردیده است و چه بسا شهدایی هستند که محل تولدشان در شهر شازند و روستاهای شهرستان می‌باشد ولی مزار شهید در شهرهای دیگر استان مرکزی یا خارج از استان واقع

گردیده است و در جامعه آماری آن استان لحاظ گردیده است. لذا جهت رسیدن به یک تصمیم واحد با تشکیل جلسات متعدد با رئیس و کارشناسان بنیاد شهید و امور ایثارگران شهرستان شازند و از آنجای که متولی رسمی و قانونی ارائه خدمات و تایید و رد شهدای شهرستان با توجه به پارامترها و شاخصه های آیین نامه ای که مختص بنیاد شهید و امور ایثارگران می باشد اسامی شهدای بزرگوار که در سراسر شهرستان شازند مدفون و شهادت آنها برای بنیاد شهید و امور ایثارگران شهرستان شازند محرز می باشد در جامعه آماری شهدای شهرستان شازند قرار گرفته و در این کتاب آمده است. هر چند که خانواده این شهدای بزرگوار مهاجرت کرده باشند و در این شهرستان ساکن نباشند.

و همچنین در بخش محتوای درج شده درخصوص شهدای بزرگوار نگارنده تمام تلاش خود را درخصوص مستند بودن مطالب اعم از نام و نام خانوادگی/محل تولد و سال تولد/نام پدر و مادر شهید/میزان تحصیلات/یگان اعزامی/تعداد فرزندان/کیفیت شهادت/محل شهادت و مزار شهید بعمل آورده و تلاش شده است مستند و استخراج پرونده خود شهداء و مشورت با کارشناسان بنیاد شهید و امور ایثارگران شهرستان و بعضاً به صورت تماس تلفنی با خانواده و بازماندگان شهدا صورت گیرد که کتاب پیش رو از حیث مستند بودن قابل درج و ارائه باشد. و همچنین در ارائه و درج تصاویر شهدای شهرستان از آن رو که عکس های موجود در آرشیو بنیاد شهید بخاطر طول زمان و عدم استناداردهای لازم نگهداری اسناد در بنیاد شهید و امور ایثارگران شهرستان طبیعتاً به کیفیت و یا ناقص و مخدوش گردیده و یا خانواده های محترم شهدا هم غالباً عکس های محدودی را در اختیار داشتند که از ارائه آنها امتناع نمودند شرایط جهت تهیه عکس بهتر و باکیفیت از خانواده و وابستگان شهید برنبرده و تلاش بر آن شد که عکس های موجود را ویرایش و تا آنجایی که امکان دارد به بهترین کیفیت ارائه گردد.

در پایان این مقدمه کار پژوهش با گستردگی و پراکندگی جغرافیایی که در شهرستان می باشد خالی از اشتباه و خطا نمی باشد که با تمام احترام به خوانندگان گرامی این کتاب اگر ناخواسته خطایی صورت گرفته است از محضر مبارک خوانندگان این کتاب پورش طلبیده و خواهشمندم اسامی و پیشنهادات دلسوزانه شما بزرگواران در چاپ های بعدی اصلاح و مورد ویرایش قرار گیرد.

با احترام

مسهود عظیمی

فرزند شهید والا مقام محمد هادی عظیمی

تابستان ۱۳۹۸